

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સબ ડિવિઝનલ ઓફિસર (પી), યુએચબીવીએનએલ

વિરુદ્ધ

ધરમપાલ

નવેમ્બર ૧૫, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિશ્રી અરિજીત પાસાયત અને ન્યાયમૂર્તિશ્રી લોકેશ્વર સિંહ પંતા]

વીજ પુરવઠો કાયદો, ૧૯૧૦:

કલમ ૨૬(૬)–વિદ્યુત નિરીક્ષકનો સંદર્ભ–વીજળીના મીટર સાથે છેડછાડ–માંગમાં વધારોએ ઊર્જાના વાસ્તવિક વપરાશ માટેનો ચાર્જ હોવાનું માનવામાં આવે છે, મીટર સાથે છેડછાડ કલમ ૨૬(૬) દ્વારા આવરી લેવામાં આવતી નથી–તેથી, કલમ ૨૬(૬) ની દ્રષ્ટિએ સંદર્ભ ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ, ૧૯૮૬ માટે બોલાવવામાં આવ્યો ન હતો.

અપીલકર્તાના નિરીક્ષણ સ્ટાફને જાણવા મળ્યું કે પ્રતિવાદીના કારખાનાના પરિસરમાં સ્થાપિત વીજળી મીટર સાથે ચેડા કરવામાં આવ્યા હતા, અને તેથી, તેણે રૂ.૧,૦૭,૩૨૬ ની માંગ કરી હતી-જે ઊર્જાના વાસ્તવિક વપરાશ માટે ચૂકવવાપાત્ર ચાર્જ હોવાનું માનવામાં આવે છે. પ્રતિવાદીએ જિલ્લા ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ મંચ સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને વિનંતી કરી હતી કે ભારતીય વિદ્યુત અધિનિયમ, ૧૯૧૦ની કલમ ૨૬(૬) ની શરતો અનુસાર વિદ્યુત નિરીક્ષકને સંદર્ભ આપવો જોઈએ. જિલ્લા મંચએ એવું માન્યું હતું કે માંગ ગેરકાયદેસર હતી અને તેના બદલે કાયદાની કલમ ૨૬(૬)ની દ્રષ્ટિએ સંદર્ભ આપવો જોઈએ. અપીલકર્તાની અપીલ રાજ્ય ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને તેથી રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગ દ્વારા તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું.

અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે છેડછાડના કેસમાં કલમ ૨૬(૬) ની શરતોમાં ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરને સંદર્ભ આપવા માટે કોઈ અવકાશ નથી.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું:આ અદાલતે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે મીટર સાથે ચેડા કરવાનો કેસ વીજળી પુરવઠા અધિનિયમ, ૧૯૧૦ની કલમ ૨૬(૬) હેઠળ આવતો નથી. આ બાબતના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, જિલ્લા મંચ, રાજ્ય આયોગ અને રાષ્ટ્રીય આયોગે ધાર્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૨૬(૬) ની શરતોમાં સંદર્ભ માંગવામાં આવ્યો હતો.

આ સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો રદ કરવામાં આવે છે.(૧૧૮૩-એ-બી)

* એમ.પી. ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ વિરુદ્ધ બસંતીબાઈ, (૧૯૮૮)૧એસસીસી ૨૩; બોમ્બે ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય એન્ડ ટ્રાન્સપોર્ટ અંડરટેકિંગ વિરુદ્ધ લેક્સ (ઇન્ડિયા)(પી) લિમિટેડ અને અન્ય, (૨૦૦૫)૪એસસીસી૩૨૭; સ્ટેટ ઓફ ડબલ્યુ.બી. અને અન્યો વિરુદ્ધ રૂપા આઈસ ફેક્ટરી(પી)લિમિટેડ અને અન્યો, (૨૦૦૪)૧૦ એસસીસી ૬૩૫; બેલવાલ સ્પિનિંગ મિલ્સ લિમિટેડ અને અન્યો વિરુદ્ધ યુ.પી. રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ અને અન્ય, (૧૯૯૭)૬એસસીસી ૭૪૦; અને જેએમડી એલોયસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ, (૨૦૦૩)૫ એસસીસી ૨૨૬ પર આધાર રાખ્યો હતો.

એમ.પી.ઇ.બી. અને અન્ય વિરુદ્ધ શ્રીમતી. બસંતીબાઈ, એ.આઈ.આર. (૧૯૮૮) એસ. સી. ૭૧, લાગુ પડતા નથી.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૨૦૦૬નો સિવિલ અપીલ નંબર ૪૯૭૯.

રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગ, નવી દિલ્હી દ્વારા ૨૦૦૪ની પુનરીક્ષણ અરજી નંબર ૪૮૭ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશ માંથી.

અપીલકર્તા માટે નીરજ કુમાર જૈન, ભરત સિંહ, સંજય સિંહ, વિકાંત હુડ્ડા અને ઉગ્ર શંકર પ્રસાદ.

પ્રતિવાદી માટે ડૉ. રમેશ કે. હરિતાસ, ધરમ સિંહ અને ડૉ. કેલાશ ચંદ.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

રજા આપવામાં આવી છે.

આ અપીલમાં પડકાર રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગ, નવી દિલ્હી (ટૂંકમાં 'આયોગ') દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને છે. વિવાદિત આદેશ દ્વારા, પંચે ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ, ૧૯૮૬ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૨એલ ની શરતોમાં દાખલ કરવામાં આવેલી પુનરીક્ષણ અરજીને ફગાવી દીધી હતી.

સંક્ષિપ્તમાં પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

પ્રતિવાદી વીજળીનો વપરાશકાર છે અને અપીલકર્તા દ્વારા તેના કારખાનાના પરિસરમાં એક મીટર સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું.૦૪.૦૭.૨૦૦૦ પર નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું. તપાસ કરતા કર્મચારીઓને જાણવા મળ્યું કે મીટર સાથે ચેડા કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, રૂ.૧,૦૭,૩૨૬ ની માંગ કરવામાં આવી હતી-જે ઊર્જના વાસ્તવિક વપરાશ માટે ચૂકવવાપાત્ર ચાર્જ હોવાનું માનવામાં આવતું હતું. માંગ પર સવાલ ઉઠાવતા, જિલ્લા ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ મંચ, યમુના નગર, જગાધિરી, હરિયાણા (ટૂંકમાં 'જિલ્લા મંચ') સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

ફરિયાદી તરીકે પ્રતિવાદીનું મૂળભૂત વલણ એ હતું કે નિરીક્ષણ પહેલાં, ૦૨.૦૭.૨૦૦૦ પર તેની ફેક્ટરી પરિસરમાં સ્થાપિત સીટી બોક્સમાં સ્પાર્કિંગ હતું અને ફરિયાદીએ તરત જ અપીલકર્તાને જાણ કરી હતી અને ખામી સુધારવા માટે વિનંતી કરી હતી. ફરિયાદીએ આ વતી વિભાગને ૦૨. ૦૭.૨૦૦૦ તારીખનો પત્ર પણ આપ્યો હતો અને મીટર ખામીયુક્ત હોવાથી અપીલકર્તાએ મીટરમાં સુધારો કરવો જોઈતો હતો. આમ કરવાને બદલે મીટર સાથે કથિત છેડછાડ કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી. નિરીક્ષણ અહેવાલના સંદર્ભમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે સીલ અકબંધ મળી આવી હતી અને તેથી, કોઈપણ ચેડા કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નહોતો. તેથી, એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી કે ભારતીય વિદ્યુત અધિનિયમ, ૧૯૧૦ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૨૬(૬) ની દ્રષ્ટિએ કાર્યવાહી માટે વિદ્યુત નિરીક્ષકને સંદર્ભ આપવો જોઈએ. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે માંગ ઉઠાવતા પહેલા નોટિસ આપવાની હતી. આ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અને વૈધાનિક પ્રિન્સિપ્લોને અનુરૂપ હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું હતું. આ વિનંતી વર્તમાન અપીલકર્તા દ્વારાએ વલણ સાથે નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે ચેડા કરવાના કિસ્સામાં ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરને કોઈ સંદર્ભ આપવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી. જિલ્લા મંચને પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાં તથ્ય મળ્યું અને જણાવ્યું કે માંગ ગેરકાયદેસર હતી અને તેના બદલે કાયદાની કલમ ૨૬(૬) ની શરતોમાં સંદર્ભ આપવો જોઈએ.

અહીં અપીલકર્તા દ્વારા રાજ્ય ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગ, ચંદીગઢ (ટૂંકમાં 'રાજ્ય આયોગ') સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. કાયદાની કલમ ૧૫ હેઠળની અપીલને રાજ્ય આયોગે ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે જિલ્લા મંચ દ્વારા આપવામાં આવેલ નિર્દેશ ક્રમમાં છે અને કાયદાની કલમ ૨૬(૬) ની દ્રષ્ટિએ કાર્યવાહી કરવી જરૂરી છે. આયોગ સમક્ષ એક પુનરાવર્તન દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જે ઉપર નોંધ્યા મુજબ, જિલ્લા મંચ દ્વારા યોગ્ય નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હોવાનું માનીને બરતરફ કરવામાં આવ્યો છે, જેને રાજ્ય આયોગ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ચેડા કરવાના કિસ્સામાં કલમ ૨૬(૬) ની દ્રષ્ટિએ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરને સંદર્ભ આપવા માટે કોઈ અવકાશ નથી. જ્યારે માંગની ચુકવણીમાં ડિફોલ્ટ હોય ત્યારે જ નોટિસ આપવાની હોય છે અને આ પ્રકારના કિસ્સાઓમાં, કોઈ નોટિસની જરૂર નથી.

બીજી તરફ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આ છેડછાડનો કેસ નથી. પ્રતિવાદીએ નિરીક્ષણના બે દિવસ પહેલા અધિકારીઓને મીટરની ચકાસણી કરવાની વિનંતી કરી હતી કારણ કે તે ખામીયુક્ત હતું. મીટરને સુધારવાને બદલે, અને કલમ ૨૬(૬) હેઠળ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરને સંદર્ભ આપવાને બદલે, મનસ્વી રીતે માંગ ઉઠાવવામાં આવી છે. માંગ ઉઠાવતા પહેલા પ્રતિવાદીને કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી ન હતી જે કુદરતી ન્યાયના

સિદ્ધાંતોનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન છે. જેમ કે પ્રતિવાદીને માંગ ઉઠાવવામાં આવે તે પહેલાં પોતાનું વલણ રજૂ કરવાની તક નકારવામાં આવી હતી, તેથી તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન હોવાનું જાળવી શકાતું નથી.

કાયદાની કલમ ૨૬(૬) ની દ્રષ્ટિએ ક્યારે કાર્યવાહી કરવાની છે તે પ્રશ્ન પર આ અદાલત દ્વારા ઘણા કિસ્સાઓમાં વિચારણા કરવામાં આવી છે. **બોમ્બે ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય એન્ડ ટ્રાન્સપોર્ટ અંડરટેકિંગ વિરુદ્ધ લાફ્ન્સ (ઇન્ડિયા) (પી) લિમિટેડ અને અન્ય ,૨૦૦૫ (૪) એસસીસી ૩૨૭.** કાયદાની કલમ ૨૬(૬) અને ભારતીય વીજળી નિયમો, ૧૯૫૬ ના નિયમ ૫૭ (ટૂંકમાં 'વીજળી નિયમો') નીચે મુજબ વાંચે છે:

"પ.ભારતીય વિદ્યુત અધિનિયમ, ૧૯૧૦ની કલમ ૨૬ અને ભારતીય વિદ્યુત નિયમોના નિયમ ૫૭ના સંબંધિત ભાગો, જે આ ચુકાદાના હેતુ માટે સુસંગત છે, તે અહીં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે:—

ભારતીય વિદ્યુત અધિનિયમ, ૧૯૧૦ ૨૬ મીટર.— (૧) તેનાથી વિપરીત કરારની ગેરહાજરીમાં, ગ્રાહકને પૂરી પાડવામાં આવતી ઊર્જાની માત્રા અથવા પુરવઠામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યુતની માત્રા યોગ્ય મીટર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે, અને લાઇસન્સધારક, જો ગ્રાહક દ્વારા જરૂરી હોય, તો ગ્રાહકને આવા મીટરનો પુરવઠો કરાવશે:

જો કે, લાઈસન્સધારક ગ્રાહકને મીટરની કિંમત માટે સુરક્ષા આપવાની અને તેના ભાડા માટે કરાર કરવાની જરૂર પડી શકે છે, સિવાય કે ગ્રાહક મીટર ખરીદવાનું પસંદ કરે.

(૨) XXXX

(૩) XXXX

(૪) લાઈસન્સધારક અથવા લાઈસન્સધારક દ્વારા વિધિવત અધિકૃત કોઈ પણ વ્યક્તિ, કોઈપણ વાજબી સમયે અને ગ્રાહકને તેના ઇરાદાની જાણ કર્યા પછી, તેની પાસે પ્રવેશ મેળવશે અને તેનું નિરીક્ષણ અને પરીક્ષણ કરવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે, અને તે હેતુ માટે, જો તે યોગ્ય વિચારે તો પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ મીટરને ઉપાડશે અને દૂર કરશે; અને, જ્યાં મીટર ઉપરોક્ત રીતે ભાડે લેવામાં આવે છે તે સિવાય, આવા નિરીક્ષણ, પરીક્ષણ, ઉપાડ અને દૂર કરવાના તમામ વાજબી ખર્ચ, જો મીટર અન્યથા સાચું હોવાનું જણાય તો ગ્રાહક પાસેથી વસૂલ કરવામાં આવે; અને, જો આવા વાજબી ખર્ચની રકમ અંગે કોઈ તફાવત અથવા વિવાદ ઊભો થાય, તો આ બાબત વિદ્યુત નિરીક્ષકને મોકલવામાં આવશે, અને આવા નિરીક્ષકનો નિર્ણય અંતિમ રહેશે:

જો પેટા-કલમ (૬) માં વર્ણવેલ પ્રકૃતિનો કોઈ તફાવત અથવા વિવાદ ઊભો થયો હોય તો તેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તેમ બાબત નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી લાઈસન્સધારકને આવા કોઈપણ મીટરને ઉતારવા અથવા દૂર કરવાની સ્વતંત્રતા રહેશે નહીં.

(૫) XXX XXX

(૬) જ્યાં કોઈ તફાવત અથવા વિવાદ ઊભો થાય છે કે શું કોઈ મીટરનો ઉલ્લેખ પેટા -કલમ (૧) સાચી છે અથવા નથી, તો કોઈ પણ પક્ષની અરજી પર ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા આ બાબતનો નિર્ણય લેવામાં આવશે; અને જ્યાં મીટર, આવા ઇન્સ્પેક્ટરના અભિપ્રાયમાં સાચું હોવાનું બંધ થઈ ગયું હોય, તો આવા ઇન્સ્પેક્ટર એવા સમય દરમિયાન ગ્રાહકને પૂરી પાડવામાં આવેલી ઊર્જાની રકમ અથવા પુરવઠામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યુત જથ્થાનો અંદાજ લગાવશે, જે છ મહિનાથી વધુ ન હોય, જેમ કે મીટર, આવા ઇન્સ્પેક્ટરના અભિપ્રાયમાં સાચું ન હોય; પરંતુ ઉપરોક્ત સિવાય, મીટરનું રજિસ્ટર, છેતરપિંડીની ગેરહાજરીમાં, આવી રકમ અથવા જથ્થાનો નિર્ણાયક પુરાવો હશે:

પરંતુ લાયસન્સધારક અથવા ગ્રાહક આ પેટા-કલમ હેઠળ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરને અરજી કરે તે પહેલાં, તેણે અન્ય પક્ષને આમ કરવાના તેના ઇરાદાની ઓછામાં ઓછી સાત દિવસની નોટિસ આપવી પડશે.

(૭) XXX XXX XXX

સ્પષ્ટીકરણ-જો મીટર ભૂલની નિર્ધારિત મર્યાદાની અંદર પૂરી પાડવામાં આવેલી ઊર્જાની માત્રા અથવા પુરવઠામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યુત જથ્થાને નોંધે છે, તો તે "સાચું" માનવામાં આવશે અને પેટા-કલમ (૭) માં ઉલ્લેખિત મહત્તમ માંગ સૂચક અથવા અન્ય ઉપકરણ "સાચું" માનવામાં આવશે જો તે આવા કોઈપણ

સૂચક અથવા અન્ય ઉપકરણના કિસ્સામાં સૂચવવામાં આવેલી શરતોનું પાલન કરે છે " .

ભારતીય વીજળી નિયમો, ૧૯૫૬ ૫૭. ગ્રાહકના પરિસરમાં મીટર, મહત્તમ માંગ સૂચકાંકો અને અન્ય ઉપકરણો.

(૧) કલમ ૨૬ અનુસાર ગ્રાહકના પરિસરમાં મૂકવામાં આવેલ કોઈપણ મીટર અથવા મહત્તમ માંગ સૂચક અથવા અન્ય ઉપકરણ યોગ્ય ક્ષમતાનું હશે અને જો તેની ભૂલની મર્યાદા સંબંધિત ભારતીય માનક સ્પષ્ટીકરણોમાં નિર્દિષ્ટ મર્યાદાની અંદર હોય અને જ્યાં આવી કોઈ વિશિષ્ટતા બહાર ન નીકળે, તો ભૂલની મર્યાદા ૩ ટકાથી વધુ ન હોય, સંપૂર્ણ ચોકસાઈથી ઉપર અથવા નીચે, સંપૂર્ણ ભારના દસમા ભાગથી વધુ અને સંપૂર્ણ ભાર સુધી તમામ ભાર પર:

જો કે વધારાના ઉચ્ચ વોલ્ટેજ ગ્રાહકો માટે મર્યાદા અથવા ભૂલ ૧.૧ ટકા રહેશે.

(૨) કોઈ મીટર કોઈ ભાર વિના નોંધાવશે નહીં.

(૩) દરેક સપ્લાયર ઊર્જાના પુરવઠાના સંબંધમાં ઉપયોગમાં લેવાતા અથવા ઉપયોગમાં લેવાના હેતુવાળા મીટરની તપાસ, પરીક્ષણ અને નિયમન માટે ઈન્સ્પેક્ટર દ્વારા સૂચવવામાં અથવા મંજૂર કરવામાં આવે તેવા યોગ્ય ઉપકરણોને યોગ્ય સ્થિતિમાં પ્રદાન કરશે અને તેની જાળવણી કરશે:

પૂરી પાડવામાં આવેલ છે કે સપ્લાયર ઇન્સ્પેક્ટરની મંજૂરી સાથે કરી શકે છે અને જો ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જરૂરી હોય તો, ઉપરોક્ત હેતુ માટે અન્ય કોઈપણ સપ્લાયર સાથે સંયુક્ત વ્યવસ્થા કરશે.

(૪) દરેક સપ્લાયર તમામ મીટર, મહત્તમ માંગ સૂચકાંકો અને અન્ય ઉપકરણોની તપાસ, પરીક્ષણ અને નિયમન કરશે જેથી ગ્રાહકના પરિસરમાં તેમની પ્રથમ સ્થાપના પહેલાં અને આ માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવે તેવા અન્ય અંતરાલો પર પૂરી પાડવામાં આવતી ઊર્જાની માત્રા નક્કી કરી શકાય.

(૫) દરેક સપ્લાયર છેલ્લા પરીક્ષણની તારીખ, પરીક્ષણ સમયે નોંધાયેલી ભૂલ, ગોઠવણ અને અંતિમ પરીક્ષણ પછીની ચોકસાઈની મર્યાદા, સ્થાપનની તારીખ, ઉપાડ, પુનઃ સ્થાપિત કરવાની તારીખ દર્શાવતું મીટરનું રજિસ્ટર જાળવશે.

ઇન્સ્પેક્ટર અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિની તપાસ માટે સ્થાપન, વગેરે.

(૬) જ્યાં સપ્લાયર મીટરની તપાસ, પરીક્ષણ અને નિયમન કરવામાં અને ઉપરોક્ત રીતે તેનો રેકૉર્ડ રાખવામાં નિષ્ફળ ગયો હોય, તો જો તે ખામીયુક્ત હોવાનું જણાય તો નિરીક્ષક મીટરના માલિકની કિંમત પર આવા મીટરનું પરીક્ષણ અને સીલ કરાવી શકે છે.

૬. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ અમારા ધ્યાનમાં લાવવામાં આવેલા ત્રણ કેસોમાં આ અદાલત દ્વારા વિચારણાનો વિષય રહી છે.તેઓ એમપી ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ

વિરુદ્ધ બસંતીબાઈ (૧૯૮૮ (૧) એસસીસી ૨૩), બેલવાલ સ્પિનિંગ મિલ્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ ચુપી સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ અને અન્ય (૧૯૯૭(૬) એસસીસી ૭૪૦) અને જેએમડી એલોયસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ (૨૦૦૩(૫) એસસીસી ૨૨૬) છે. પ્રથમ અને છેલ્લો કેસ ત્રણ વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા લેવામાં આવતો નિર્ણય છે અને બીજો બે વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા લેવામાં આવતો નિર્ણય છે. અમે ત્રણેય નિર્ણયોનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે અને અમે આ કેસોમાં લેવામાં આવેલા કાયદાના દૃષ્ટિકોણ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છીએ. ખાસ કરીને, બેલવાલ સ્પિનિંગ મિલ્સના કેસમાં, આ અદાલતે કલમ ૨૬ની જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને તેની પેટા-કલમ(૬) ની ઘણી વિગતોની તપાસ કરી છે, જેમાં કાયદાકીય હેતુ અને ૧૯૫૯ના અધિનિયમ ૩૨ દ્વારા પેટા-કલમ(૬) ને તેના વર્તમાન સ્વરૂપમાં પૂર્વવર્તી જોગવાઈ કરતાં બદલીને હાંસલ કરવા માંગવામાં આવેલા ઉદ્દેશને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે. અમે આ કેસોમાં નોંધાયેલા કાયદાના સંબંધિત તારણોનો ઉલ્લેખ કરીશું. જો કે, શરૂઆતમાં અને અહીં જ, અમે ઉલ્લેખ કરવા માંગીએ છીએ કે કલમ ૨૬ ની પેટા-કલમ(૬) ની લાગુ પડતી ત્યારે જ આકર્ષિત થાય છે જ્યારે મીટર સાચો ન હોય. કલમ ૨૬(૬) લાગુ પડશે નહીં (૧) જો ગ્રાહકે લાઈસન્સધારક સાથે છેતરપિંડી કરી હોય અને તેના દ્વારા તેના રેકોર્ડિંગને રોકવા અથવા ટાળવા માટે ગેરકાયદેસર રીતે ઉર્જાનો પુરવઠો કાઢ્યો હોય, અથવા (૨) એવી ચુકિત અથવા ઉપકરણનો આશરો લીધો છે કે જેના

દ્વારા ગ્રાહક મીટર દ્વારા રેકૉર્ડ કર્યા વિના વીજળીનો વપરાશ કરે છે.અસરકારક રીતે કેસોનો પછીનો વર્ગ પણ છેતરપિંડીનો એક કેસ હશે. મીટર સાથે છેડછાડ કરવી અથવા પુરવઠાની લાઇનમાં હેરફેર કરવી અથવા મીટરની બોડી સીલ તોડવી જેના પરિણામે ગ્રાહકને પૂરી પાડવામાં આવતી ઊર્જાની માત્રા અથવા પુરવઠામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યુત જથ્થાની નોંધણી ન કરવી-એ એવા કિસ્સાઓ છે જે બસંતીબાઈ (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં કલમ ૨૬(૬) દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યા ન હતા, જ્યારે આ જોગવાઈ કોઈ ખામીને કારણે મીટર ખામીયુક્ત હોવાના અને વિદ્યુત ઊર્જાનો વાસ્તવિક વપરાશ નોંધાવતા ન હોવાના કોઈપણ કિસ્સામાં લાગુ કરવામાં આવી હતી. જે એમડી એલોયસ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં પણ આવો જ મત લેવામાં આવ્યો છે.

૭. સાચો મીટર શું છે? કલમ ૨૬ની પેટા-કલમ (૬) ની ભાષા આની સાથે શરૂ થાય છે -

"જ્યાં પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત કોઈ મીટર સાચો છે કે નહીં તે અંગે કોઈ તફાવત અથવા વિવાદ ઊભો થાય છે."સાચો" શબ્દનો શબ્દકોશ અર્થ છે:માન્ય અથવા પરંપરાગત ધોરણનું પાલન કરવું અથવા તેનું પાલન કરવું; હકીકતનું પાલન કરવું અથવા તેની સાથે સંમત થવું; સચોટ.

૮. "સાચું" મીટર શું હશે તે અંગે, અધિનિયમની કલમ ૨૬ની પેટા-કલમ (૭) અને અહીં ઉપર ટાંકવામાં આવેલા નિયમ પઞ્ચ પેટા-નિયમો (૧) અને (૨) ના અંતે આપવામાં આવેલા સ્પષ્ટીકરણમાં અધિનિયમ અને ભારતીય

વીજળી નિયમો, ૧૯૫૬માં પૂરતા સંકેતો છે.જ્યાં કોઈ ખામીને કારણે અથવા બળી જવાને કારણે મીટર સંપૂર્ણપણે બિનકાર્યક્ષમ હોય, ત્યાં તે ઊર્જના પુરવઠાની નોંધણી બિલકુલ નહીં કરે.બળી ગયેલું મીટર ઊર્જના પુરવઠાને રેકૉર્ડ કરતું નથી, તેથી તેનો વર્ચ્યુઅલ અર્થ "કોઈ મીટર નથી" થાય છે.

૯. કલમ ૨૬(૬) દ્વારા જે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું છે તે રનિંગ મીટર છે, પરંતુ જે કેટલીક તકનીકી ખામીને કારણે પુરવઠાની ઊર્જાની માત્રા અથવા ભૂલની નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ પુરવઠામાં રહેલા વિદ્યુત જથ્થાને નોંધે છે. તે એવા મીટરને ધ્યાનમાં લે છે જે કાં તો ધીમી અથવા ઝડપી ચાલે છે જેના પરિણામે તે પૂરી પાડવામાં આવેલી ઊર્જાની યોગ્ય માત્રાની નોંધણી કરતું નથી.આવા નિષ્કર્ષ પર આવવાનું એક વધારાનું કારણ છે. કલમ ૨૬(૬) વિદ્યુત નિરીક્ષકને એવા સમય દરમિયાન ગ્રાહકને પૂરી પાડવામાં આવતી ઊર્જાની માત્રા અથવા પુરવઠામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યુત જથ્થાનો અંદાજ કાઢવાની સત્તા પ્રદાન કરે છે, જે છ મહિનાથી વધુ ન હોય, કારણ કે આવા નિરીક્ષકના મતે મીટર સાચો ન હોવો જોઈએ.જ્યાં મીટર ધીમું અથવા ઝડપી ચાલી રહ્યું હોય, ત્યાં વિદ્યુત નિરીક્ષક માટે પુરવઠાને રેકૉર્ડ કરવામાં ભૂલની હદ અથવા ટકાવારી નક્કી કરીને ગ્રાહકને પૂરી પાડવામાં આવતી ઊર્જાની માત્રાનો અંદાજ લગાવવો શક્ય બનશે, પછી ભલે તે વત્તા હોય કે ઓછા.જો કે, જ્યાં મીટર બળી ગયું હોય અથવા સંપૂર્ણપણે બિનકાર્યક્ષમ હોય, ત્યાં આવી ક્વાયટ બિલકુલ શક્ય નથી.તેથી, કલમ

૨૬(૬) એવા કિસ્સામાં લાગુ થઈ શકતી નથી કે જ્યાં કોઈ પણ કારણોસર મીટર સંપૂર્ણપણે બિનકાર્યક્ષમ બની ગયું હોય.

પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ રૂપા આઈસ ફેક્ટરી (પી) લિમિટેડ અને અન્યો , ૨૦૦૪ (૧૦) એસસીસી ૬૩૫ માં તે નીચે મુજબ જોવા મળ્યું હતું:

"પ.બીજા દાવાના સંદર્ભમાં, એટલે કે ડિસેમ્બર ૧૯૯૩થી ડિસેમ્બર ૧૯૯૫ સુધીના સમયગાળાના દાવાના સંદર્ભમાં, હાઈકોર્ટનું તારણ એ છે કે તકેદારી ટુકડીએ શોધી કાઢ્યું હતું કે પ્રતિવાદી ૧એ મીટર સર્કિટને બાયપાસ કરીને ટ્રાન્સફોર્મરથી સીધા એલ. ટી. વિતરણ બોર્ડમાં વિદ્યુત ઊર્જાનો ઉપયોગ કર્યો હતો.જો એમ હોય તો, અમને ખબર નથી કે ઉચ્ચ અદાલત શા માટે વીજળી અધિનિયમની કલમ ૨૬ની જાહેરાત કરશે અને કલમ ૨૬(૬) હેઠળ નિર્ણય માટે વિદ્યુત નિરીક્ષકને સીધો સંદર્ભ આપશે.એમપી ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ વિરુદ્ધ બસાનીબાઈ અને જેએમડી એલોયસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર એસઈબી કેસમાં આ અદાલતના બે ચુકાદાઓમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે છેડછાડ અથવા ચોરી અથવા વીજળીની ચોરીના કિસ્સામાં ઉઠાવવામાં આવેલી માંગ વીજળી અધિનિયમની કલમ ૨૬ના અવકાશની બહાર આવે છે. જો એમ હોય તો, ન તો વીજળી અધિનિયમની કલમ ૨૬ માં ઉદ્દેખિત મર્યાદા સમયગાળો કે ન તો વીજળીની માંગ વધારવાની પ્રક્રિયા ઊભી થશે, આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના આદેશનો તે ભાગ, જેમાં નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે કે ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરનો સંદર્ભ હોવો જોઈએ, તે રદ કરવામાં આવશે.અન્ય

બાબતોમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ અવિરત રહેશે.અપીલને તે મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

જોકે એમપીઇબી અને અન્યો વિરુદ્ધ શ્રીમતી બસંતીબાઈ એ.આઈ.આર. (૧૯૮૮) એસ.સી.૭૧ ના નિર્ણય પર પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા મજબૂત નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી હતી. વધુ ખાસ કરીને, તેનો ફરો ૧૩, નિર્ણયનું ખાલી વાંચન દર્શાવે છે કે તે ચેડા કરવાના કેસ સાથે સંબંધિત નથી અને તેથી, વર્તમાન કેસમાં તેનો કોઈ ઉપયોગ નથી.

સ્થિતિથી ઉપર, જિલ્લા મંચ, રાજ્ય આયોગ અને આયોગે ધાર્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૨૬(૬) ની શરતોમાં સંદર્ભ માંગવામાં આવ્યો હતો. આ સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે પરંતુ ન્યાયને લગતા કોઈ આદેશ વિના.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.